

מנורות של זהב היו שם, וארבעה ספלים של זהב בראשיהם של כל אחת מהמנורות.

וארבעה סולמות היו לכל אחד ואחד מארבעת הספלים שבראש המנורות.

והיו מטפסים ועולים על הסולמות ארבעה ילדים בחורים מפירחי כהונה, בחור אחד לכל סולם, ובידיהם היו כדים של שמן של מאה ועשרים לוג, שהן היו מטילין את השמן מהכדים לכל ספל וספל.

מבלאי מכנסי כהנים, ומחמייניהן, מאבנטיהם — מהן היו מפקיעין קורעים חתיכות אריג, כדי לעשות מהן פתילות.

ובהן, בפתילות אלו, היו מדליקין את השמן שבספלים אשר בראש המנורות.

ולא היה חצר בירושלים שאינה מאירה מאור בית השואבה.

חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין בפניהם

באבוקות של אור שבידיהן, שהיו זורקים בזה אחר זה מספר אבוקות, ומקבלים אותן בידיהם ולוזרים ומקבלים חלילה.

ואומרים לפניהם דברי שירות ותושבחות שיתבארו בגמרא.

והלויים היו מנגנים בכנורות ובנבלים ובמצלתים ובחצוצרות ובכל שיר בלא מספר.

והיו עומדים הלויים המנגנים על חמש עשרה מעלות היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים.

וחמש עשרה מעלות אלו הן כנגד חמש

עשרה שיר המעלות שבתחלים, שעליהן לויים עומדין בכלי שיר, ואומרים שירה.

ועמדו שני כהנים בשער העליון, שיורד מעזרת ישראל לעזרת נשים, ושני חצוצרות בידיהן.

בשעה שקרא הגבר [התרגול] — תקעו והריעו ותקעו, והיה זה סימן שיש ללכת ולמלאות מים ממעין השילוח, כדי לנסך את המים בבוקר, עם תמיד של שחרית. והחלו שני הכהנים התוקעים בחצוצרות לרדת מהשער העליון, בחמש עשרה המעלות היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים.

הגיעו הכהנים למעלה עשירית, ושוב תקעו והריעו ותקעו.

הגיעו לעזרה [עזרת נשים] בסוף המדרגות — תקעו והריעו ותקעו.

וכך היו תוקעין והולכין [דהיינו, מאריכין בתקיעות האחרונות] עד שמגיעין לשער היוצא ממזרח עזרת הנשים. והיו יודים מהכוון המערבי לכוון המזרחי, בשיפולי הר הבית.

הגיעו לשער היוצא ממזרח עזרת נשים, והוא היה מכוון נגד שער ניקנור, בצד מערב, שם הכניסה לעזרה.

הפכו פניהן ממזרח למערב, ואמרו:

אבותינו שהיו במקום הזה, הכעיסוך, בכך שהיו אחוריהם מופנים אל כיוון ההיכל, ואילו פניהם היו מופנים קדמה, ומשתחוים קדמה לשמש.

ואילו אנו — ליה עינינו.

רבי יהודה אומר: היו שנין כופלים ואומרין "אנו ליה, וליה עינינו".

גמרא:

תנו רבנן: מי שלא ראה שמחת בית השואבה — לא ראה שמחה מימיו.

מי שלא ראה ירושלים בתפארתה — לא ראה כרך נחמד מעולם.

מי שלא ראה בית המקדש בבנינו — לא ראה בנין מפואר מעולם,

והינן בה: מאי היא? באיזה בנין של המקדש מדובר?

אמר אביי ואיתימא רב חסדא: זה בנין הורדוס.

במאי בניה? באילו אבנים בנאו?

אמר רבה: באבני שישא שיש ירוק, ומרמרא, שיש לבן.

איכא דאמרי: באבני שישא כוחלא שיש צבוע כחול, ומרמרא.

אפיק הבליט החוצה בבניה של הכותל שפה, שורה של אבנים, ועייל וכנס שפה, שכנס פנימה את השורה תחתיה. ועשה מרווחים אלו בין השורות כי היכי דלקבל סידא. שיחזיק הכותל את הסיד שנמרח עליו.

סבר למשעיין בדהבא, לצפותם לכותלי הבית, ולהחליקם, בזהב.

אמרו ליה רבנן: שבקיה, עזוב את הכתלים והשאיארם כמו שהם, דחכי שפיר טפי, דמיתחזי כאדותא דימא, שהם נראים כגלי הים.

תניא, רבי יהודה אומר: מי שלא ראה דיופלוסטון בנין פאר של בית הכנסת של אלכסנדריא של מצרים — לא ראה בכבודן של ישראל.

אמרו: כמון בסילקי פלטרין גדולה היתה, סטיו לפנים מסטיו, מחיצה של תא לפנים למחיצה של תא, שהיו שם שורות של תאים מכובדים, ופעמים שחיו שם ששים רבוא איש, כיוצאי מצרים.

ואמרי לה: כפלים כיוצאי מצרים.

והיו בה שבעים ואחת קתדראות של זהב כנגד שבעים ואחד של סנהדרי גדולה, כל אחת ואחת אינה פחותה מעשרים ואחד רבוא בכרי זהב. והעמידו להם סנהדרין.

ובימה של עין באמצעיתה, וחזן הכנסת עומד עליה והסודרין בידו.

וכיון שהגיע לענות אמן, ומחמת גודלו של בית הכנסת לא היו יכולים הכל לשמוע את שליח הציבור, היה הלח החזן [השמש] מניף בסודר, וכל העם עוזין אמן.

ולא היו יושבין מעורבין. אלא עושי זהבין בפני עצמן, ועושי כספין בפני עצמן, ונפחין בפני עצמן, וטרסיים אומני נחושת בפני עצמן, וגרדיים אורגים בפני עצמן.

וכשעני נכנס שם היה מכיר בעלי אומנתו ונפנה לשם, ונשכר להם.

ומשם פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו.

אמר אביי: וכולהו — קטלינהו אלכסנדרוס מוקדן.

מאי טעמא איענישו?

משום דעברי אהאי קרא [דברים יז] "לא תוסיפון לשוב בדרך הזה עוד".

ואילו אינהו — הדור אתו חזרו ובאו למצרים.

כי אתא, כאשר בא אלכסנדר מוקדון לשם, אשכחינהו מצאם בשעה דהוו קרו בספרא [דברים כח] "ישא ה' עליך גוי מרחוק".

אמר: מכדי, הרי, ההוא גברא, עלי נאמר לבצע גזירה זאת, שהרי בעי למיתי ספינתא בעשרה יומי, רציתי לבוא בספינה בדרך שמהלכה עשרה ימים, דליה זיקא ונשבה רוח חזקה, ואתי ספינתא בחמשא יומי ובאה הספינה בחמשה ימים בלבד. ונס זה הוא לאות עבורי שאני הוא זה שצריך לבצע את העונש של בני אלכסנדריה.

נפל עליהו, וקטלינהו.

שנינו במשנה: במוצאי יום טוב.

מאי תיקון גדול?

אמר רבי אלעזר: באותה ששנינו בכרייתא: חלקה שטוחה היתה העזרה בראשונה. וחקיפה גוזזטרא, על ידי נתינת קורות בזיזים התקועים בכותל.

והתקינו שיהו נשים יושבות מלמעלה, ואנשים מלמטה.

תנו רבנן: בראשונה היו נשים מבפנים ואנשים מבחוץ, והיו באים לידי קלות ראש.

התקינו שיהו נשים יושבות מבחוץ לעזרה, בהר הבית ובחיל שסביב לעזרה, ואנשים מבפנים, בתוך "עזרת נשים".

ועדיין היו באין לידי קלות ראש. התקינו

שהיו נשים יושבות מלמעלה ואנשים מלמטה.

והוינן בה: היכי עביד הכי להתקין גוזזטרא בעזרה?

והכתיב בבנין הבית [דברי הימים א כח] "הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל". מלמד הכתוב שכל בנין המקדש צריך להיות אך ורק לפי הכתב הזה!

אמר רב: קרא אשכחו, ודרוש.

דכתיב בזכריה [יב]: "וספרה הארץ על נב-א הריגת משיח בן יוסף במלחמת גוג ומגוג, משפחות משפחות לבר.

משפחת בית דוד לבר,

ונשיהם לבר". וכפי שיבואר להלן.

אמרו: והלא דברים קל וחומר:

זמה לעתיד לבא — שעוסקין בהספד ואין יצר הרע שולט בהם — אמרה תורה אנשים לבר ונשים לבר.

עכשיו, שעוסקין בשמחה, ויצר הרע שולט בהם — על אחת כמה וכמה.

ומבאר הגמרא את נבואת זכריה:

הא הספידא לעתיד — מאי עבידתיה?

פליגי בה רבי דוסא ורבנן.

חד אמר: על משיח בן יוסף שנתרג.

וחד אמר: על יצר הרע שנתרג.

בשלמא למאן דאמר על משיח בן יוסף